

RYNEK PRACY W POLSCE **W 2018 ROKU**

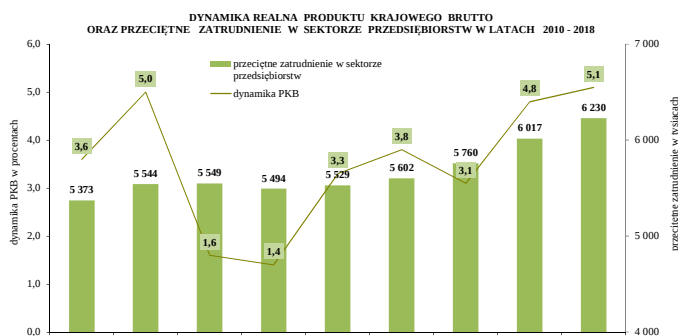
OGÓLNA SYTUACJA W KRAJU ¹

Bardzo dobra sytuacja na rynku pracy to przede wszystkim efekt utrzymującego się wysokiego wzrostu PKB. **Według wstępnego szacunku Głównego Urzędu Statystycznego produkt krajowy brutto w 2018 r. zwiększył się realnie o 5,1% w skali roku wobec 4,8% w 2017 r.** Głównym czynnikiem wzrostu był, podobnie jak w poprzednich latach, popyt krajowy, przy pozytywnym wpływie popytu inwestycyjnego oraz pozytywnym oddziaływaniu spożycia.

Kolejny już rok notowano **wzrost liczby pracujących w gospodarce narodowej. W 2017 r. liczba ta ukształtowała się na poziomie 15 710,8 tys. osób i była o 2,7% wyższa niż rok wcześniej.² W 2018 r. zanotowano dalszy wzrost liczby pracujących - o ok. 2%³, co oznaczałoby, że liczba ta wzrosła szósty rok z rzędu i przekroczyła 16 mln osób.**

W 2017 r. pracę nierejestrowaną wykonywało 880 tys. i w odniesieniu do ogólnej liczby pracujących w Polsce (wg BAEL) wykonujący pracę w „szarej strefie” stanowili 5,4%.⁴

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło w 2018 r. 6 229,6 tys. osób, a więc było o 3,5% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 4,5% w 2017 r.). Najbardziej zwiększyło się zatrudnienie w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 7,2%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 6,7%) oraz budownictwie (o 5,3%). Spadek zatrudnienia zanotowano w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 0,3%) oraz obsłudze rynku nieruchomości (o 2,1%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2018 r. wyniosło 4 852,29 zł, czyli było 7,1% wyższe niż rok wcześniej, przy wzroście o 5,9% w 2017 r. Wzrost płac zanotowano we wszystkich sekcjach PKD, w tym najwyższy w górnictwie i wydobywaniu (o 10,6%), budownictwie (o 8,1%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (o 7,7%). Siła nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2018 r. zwiększyła się w skali roku o 5,4% (wobec wzrostu o 3,9% w 2017 r.).

Wynagrodzenie minimalne wynosiło w 2018 r. 2 100 zł, czyli na przestrzeni ostatnich 3 lat wzrosło o 20%, z 1 750 zł w 2015 r.

W 2018 r. przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 9 198,9 tys. osób i była o 263,7 tys. osób, tj. o 3,0%, wyższa niż rok wcześniej. Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła w 2018 r. 2 221,36 zł** i była o 3,9% wyższa niż rok wcześniej (siła nabywcza tych świadczeń wzrosła o 2,1%). Z kolei przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto rolników indywidualnych wyniosła 1 226,88 zł** i była o 2,2% wyższa niż w 2017 r. (siła nabywcza tych świadczeń wzrosła o 0,4%).

¹ Informacja o sytuacji społeczno – gospodarczej kraju w 2018 r., GUS, Warszawa, 2019 r.

² Pracujący i wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2017 r. – dane ostateczne, GUS 30.11.2018 r.

³ GUS nie opublikował szacunku pracujących w 2018 r., podając sam przybliżony wzrost

⁴ Praca nierejestrowana w 2017 r. (na podstawie wstępnych wyników badania modułowego BAEL), GUS, 24.10.2018 r.

Jak wynika ze wstępnych danych GUS w końcu 2018 r. liczba ludności wyniosła 38 412 tys. i była o ok. 22 tys. niższa niż w końcu 2017 r. Na zmiany w liczbie ludności w ostatnich latach wpływa przede wszystkim przyrost naturalny, który od 2013 r. pozostaje ujemny. GUS szacuje, że w 2018 r. liczba urodzeń była niższa od liczby zgonów o ok. 26 tys. W 2018 r. zarejestrowano 388 tys. urodzeń żywych, co oznacza spadek w skali roku o ok. 14 tys.

Od 1989 r. utrzymuje się w Polsce okres depresji urodzeniowej - niska liczba urodzeń nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń. W roku 2017 współczynnik dzietności wyniósł 1,45 (wobec 1,36 w 2016 r.), czyli na 100 kobiet w wieku 15-49 lat przypadało 145 urodzonych dzieci (w miastach 142, na wsi 149). Najkorzystniejszą sytuację demograficzną określa współczynnik kształtujący się na poziomie 2,1-2,15, gdy w danym roku na 100 kobiet w wieku 15-49 lat przypada średnio 210-215 urodzonych dzieci. W 2017 r. mediana wieku kobiet rodzących dziecko wyniosła 30 lat, a średni wiek rodzenia pierwszego dziecka prawie 28 lat. W ostatnich 2-3 latach wzrósł udział urodzeń drugich i kolejnych, przy spadku liczby i udziału urodzeń pierwszych. Odsetek dzieci urodzonych ze związków pozamałżeńskich w 2017 r. przekroczył 24%.

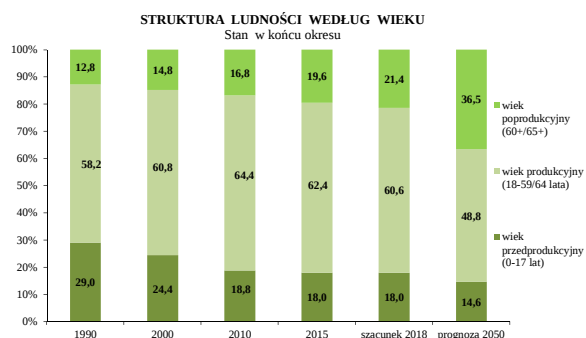
Na zachodzące procesy demograficzne, w tym zmiany w strukturze ludności, wpływa również wzrost średniej długości życia. W 2017 r. przeciętne trwanie życia wynosiło 74 lata dla mężczyzn i prawie 82 lata dla kobiet. W stosunku do początku lat 90-tych XX wieku wydłużyło się trwanie życia zarówno mężczyzn jak i kobiet, ale mimo to, w Polsce występuje zjawisko wysokiej nadumieralności mężczyzn i to we wszystkich grupach wieku.

W 2017 r. mediana wieku mieszkańców Polski wyniosła prawie 41 lat i była o ponad 5 lat wyższa niż w 2000 r. Wskaźnik ten dla kobiet wynosił ponad 42 lata wobec niemal 39 lat dla mężczyzn.

Powyższe wpływa niekorzystnie na zmiany w strukturze wiekowej ludności, tzn. wyraźny spadek odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym (do 18% w 2018 r.), spadek udziału osób w wieku produkcyjnym (60,6%) i wzrost procentowego udziału osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem (21,4%).

Zgodnie z wynikami, sporządzonej przez Główny Urząd Statystyczny, prognozy ludności Polski na lata 2014-2050⁶

liczba ludności Polski będzie się systematycznie zmniejszać do niespełna 34 mln w 2050 r. Wyniki prognozy wskazują, że do końca horyzontu prognozy utrzyma się ujemny przyrost naturalny (różnica między liczbą urodzeń i zgonów). W prognozie przewidziano, że liczba urodzeń będzie systematycznie się zmniejszać osiągając w 2050 r. wielkość o prawie 30% niższą niż w wyjściowym roku prognozy. W okresie objętym prognozą przeciętne trwanie życia będzie nadal wydłużało się - mężczyźni będą żyli przeciętnie 82,1 lat, zaś kobiety 87,5 lat, zatem w sposób istotny zmniejszy się różnica w przeciętnym trwaniu życia mężczyzn i kobiet, co oznacza mniejszą nadumieralność mężczyzn. Coraz bardziej widoczny będzie proces starzenia się. Zmiany w liczbie ludności przełożą się na wysoki wzrost współczynnika obciążenia demograficznego⁷, który wzrośnie z 58 osób w 2013 r. do 105 osób w 2050 r. Współczynnik potencjalnej opieki nad rodzicami⁸ zwiększy się z 8 osób do 38 osób. Jak podał GUS⁹ według stanu na 31.XII.2017 r. rzeczywista liczba ludności była wyższa od prognozowanej o 118,1 tys., rzeczywista liczba urodzeń była wyższa od prognozowanej o 56 tys., a zgonów o prawie 12 tys.

⁵ Informacja o sytuacji społeczno - gospodarczej kraju w 2018 r., GUS, Warszawa, 2019 r.

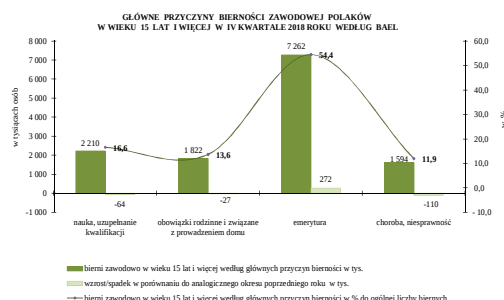
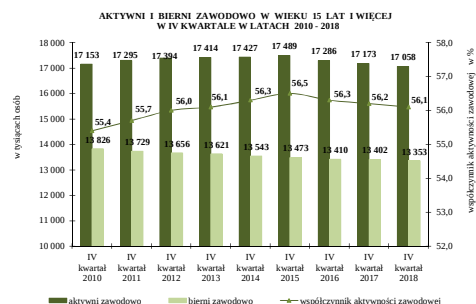
⁶ Prognoza ludności Polski na lata 2014-2050, GUS, Warszawa 2014

⁷ Całkowity współczynnik obciążenia demograficznego oznacza liczbę dzieci (0-14 lat) i starszych (65 lat i więcej) przypadającą na 100 osób w wieku 15-64 lat, str. 150

⁸ Współczynnik opieki nad rodzicami wskazuje liczbę osób w wieku 85 i więcej lat przypadającą na 100 osób w wieku 50 - 64 lata

⁹ Monitoring wyników prognozy ludności Polski dla 2017 r., GUS, 21 sierpnia 2018 r.

Wyniki BAEL wskazują, że kolejny już rok liczba ludności w wieku 15 lat i więcej zmniejszyła się. W IV kwartale 2018 r. wyniosła 30,4 mln i była o 164 tys. niższa niż rok wcześniej. **Populacja aktywnych zawodowo (pracujących i bezrobotnych) w wieku 15 lat i więcej liczyła 17 058 tys. osób i była o 115 tys. osób niższa niż rok wcześniej (tj. o 0,7%).** Tym samym zanotowany został spadek współczynnika aktywności zawodowej ludności w wieku 15 lat i więcej o 0,1 p. p. do 56,1%. Natomiast **współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku produkcyjnym wg Eurostat (15-64 lata) w IV kwartale 2018 r. wyniósł 70,0%,** był o 0,5 p. p. wyższy niż przed rokiem.

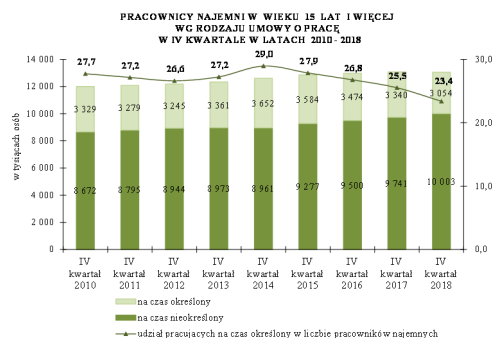
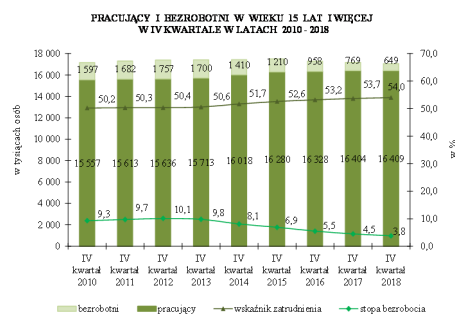

Zmniejszyła się również **liczba biernych zawodowo o 49 tys. osób (0,4%) do 13 353 tys. osób.** Wciąż emerytura była najczęstszym powodem bierności zawodowej, bowiem jako powód bierności wskazało ją **54,4% biernych zawodowo, tj. 7,3 mln osób.** W skali roku liczba biernych z powodu emerytury wzrosła o 272 tys. osób. W przypadku wszystkich pozostałych powodów bierności zanotowano spadek liczby osób je wskazujących. Następnymi, po emeryturze, najczęściej wskazywanymi powodami bierności zawodowej

były nauka i uzupełnianie kwalifikacji (16,6% biernych), obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu (13,6%), choroba i niepełnosprawność (11,9%).

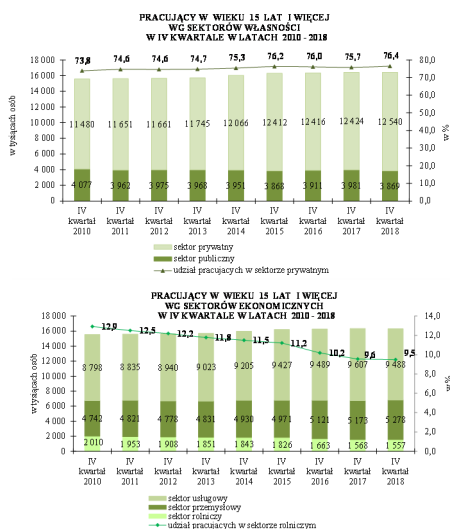
Kolejny już rok wzrastała liczba pracujących. Zgodnie z wynikami BAEL **w IV kwartale 2018 r. pracowało 16 409 tys. osób w wieku 15 lat i więcej,** czyli o 5 tys. osób więcej niż rok wcześniej i o 129 tys. (0,8%) więcej niż w IV kwartale 2015 r. Z liczby pracujących wg BAEL w IV kwartale 2018 r. **831 tys. osób pracowało w więcej niż jednym miejscu pracy,** a 205 tys. osób poszukiwało innej pracy niż wykonywana, w tym 116 tys. osób chciało zmienić pracę z powodu warunków finansowych, a 15 tys. osób z obawy przed utratą obecnej pracy.

Wzrost liczby pracujących przełożył się również na wzrost wskaźnika zatrudnienia, który w IV kwartale 2018 r. wyniósł 54,0% wobec 53,7% rok wcześniej, co oznacza wzrost o 0,3 punktu procentowego. Zwiększył się zarówno wskaźnik zatrudnienia kobiet, jak i mężczyzn, choć dynamika wzrostu była niższa dla kobiet. **Dla osób w wieku produkcyjnym wg Eurostat (15-64 lata) wskaźnik zatrudnienia wyniósł 67,3% wobec 66,4% w IV kwartale 2017 r. – wzrost o 0,9 p. p.**

Wprawdzie w IV kwartale 2018 r. liczba pracowników najemnych była o 24 tys. niższa niż rok wcześniej i wyniosła 13 057 tys. osób, ale **liczba pracujących na czas nieokreślony wzrosła aż o 262 tys. osób i osiągnęła rekordowo wysoki poziom ponad 10 mln osób.** W tym samym czasie liczba pracujących na czas określony zmniejszyła się o 286 tys. osób do 3 054 tys. Oznacza to, że umowy czasowe miało 23,4% pracowników najemnych wobec 25,5% przed rokiem i 27,9% w IV kwartale 2015 r.

¹⁰ Informacja o rynku pracy w czwartym kwartale 2018 roku (dane wstępne), GUS, 25.02.2019 r.

Liczba pracodawców i pracujących na własny rachunek w skali roku zwiększyła się o 35 tys. osób.

Biorąc pod uwagę sektory własności odnotowano **spadek liczby pracujących w sektorze publicznym o 112 tys. osób, przy wzroście w sektorze prywatnym o 116 tys. osób.**

W przypadku sektorów ekonomicznych **wzrost liczby pracujących zanotowano w sektorze przemysłowym (o 105 tys. osób), przy spadku w sektorze usługowym (o 119 tys. osób) i w sektorze rolniczym (o 11 tys. osób).** Wart podkreślenia jest fakt, że zanotowany został dalszy **spadek odsetka pracujących w sektorze rolniczym z 11,2% w IV kwartale 2015 r. do 9,5% w IV kwartale 2018 r.**

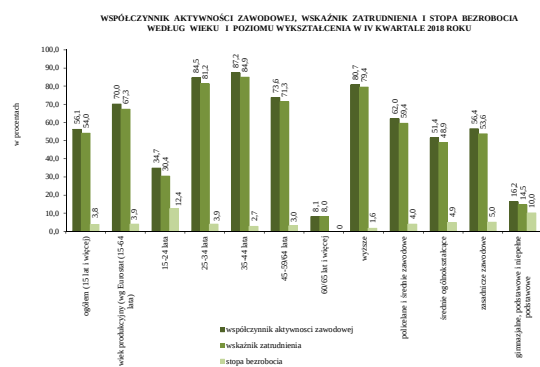
Struktura pracujących w wieku 15 lat i więcej wg BAEL w IV kwartale 2018 r.:

- 13 057 tys. osób pracowało najemnie, tj. 79,6% pracujących;
- 2 970 tys. osób to pracodawcy i pracujący na własny rachunek, tj. 18,1% pracujących;
- 382 tys. osób pracujących to pomagający członkowie rodzin, tj. 2,3% pracujących;
- 1 557 tys. osób pracowało w sektorze rolniczym, tj. 9,5% pracujących;
- 5 278 tys. osób pracowało w sektorze przemysłowym, tj. 32,2% pracujących;
- 9 488 tys. osób pracowało w sektorze usługowym, tj. 57,8% pracujących;
- 3 869 tys. osób pracowało w sektorze publicznym, tj. 23,6% pracujących;
- 12 540 tys. osób pracowało w sektorze prywatnym, tj. 76,4% pracujących.

W 2018 r. zanotowany został dalszy spadek liczby bezrobotnych z 769 tys. osób w IV kwartale 2017 r. do 649 tys. osób w IV kwartale 2018 r. Udział bezrobotnych w liczbie aktywnych zawodowo w wieku 15 lat i więcej, czyli **stopa bezrobocia według BAEL wyniosła 3,8%** wobec 4,5% rok wcześniej. Wśród głównych metod poszukiwania pracy respondenci w BAEL wskazywali krewnych i znajomych, biura pracy, poszukiwanie bezpośrednio w zakładzie pracy oraz zamieszczenie i odpowiadanie na ogłoszenia. Wart podkreślenia jest fakt, że znacząco wzrósł odsetek poszukujących pracy do 6 miesięcy – z 58,4% w IV kwartale 2017 r. do 65,6% w IV kwartale 2018 r.

Wskaźniki obrazujące kształtowanie się aktywności zawodowej, zatrudnienia i bezrobocia są silnie skorelowane z wiekiem, ale również z poziomem wykształcenia. Najkorzystniejsze wartości przyjmują dla osób z wykształceniem wyższym i w miarę obniżania poziomu wykształcenia wskaźniki są coraz słabsze, choć w lepszej sytuacji są osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym niż średnim ogólnokształcącym.

Stosunkowo **niska była w IV kwartale 2018 r. aktywność zawodowa młodzieży (34,7%) oraz starszych (60 lat i więcej kobiety oraz 65 lat i więcej mężczyźni - 8,1%).** Dla tych kategorii wiekowych również niski był wskaźnik zatrudnienia – odpowiednio 30,4% i 8,0%. Jednocześnie w Polsce, podobnie jak w wielu innych krajach UE, **najwyższa stopa bezrobocia dotyczy osób młodych – 12,4% wobec 3,0% dla osób w wieku 45 lat i więcej.**

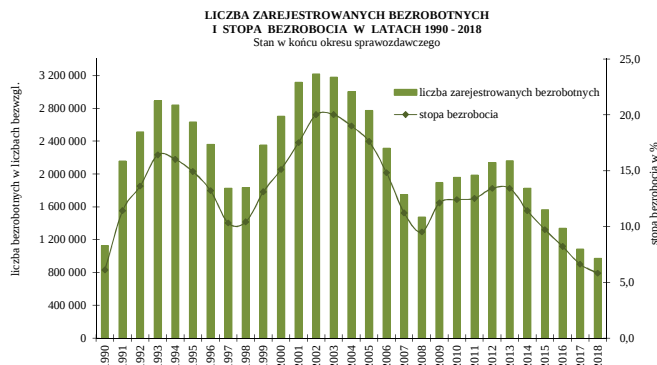

Wciąż **najkorzystniejsze wartości wszystkich ww. wskaźników dotyczą osób najlepiej wykształconych.** Tylko co piąta osoba z wykształceniem wyższym pozostaje bierna zawodowo (19,3%), podczas gdy w przypadku osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i poniżej tylko co szósta jest aktywna zawodowo (16,2%). Pracuje 79,4% osób z wykształceniem wyższym i tylko 14,5% z gimnazjalnym, podstawowym i poniżej. Z kolei stopa bezrobocia dla osób z dyplomami wyższych uczelni wyniosła 1,6% w IV kwartale 2018 r. wobec 10,0% dla osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym.

Rok 2018 był piątym z kolei rokiem spadku liczby i stopy bezrobocia rejestrowanego.

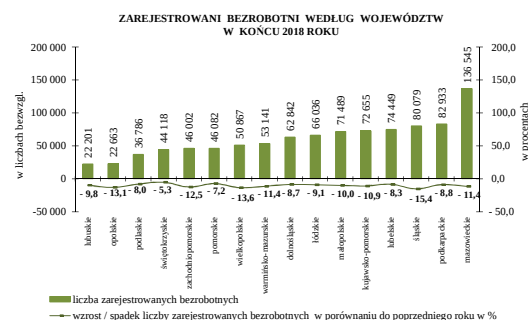
Osiągnięta w końcu 2018 r. stopa bezrobocia rejestrowanego - 5,8% - była najniższą w końcu roku poczynając od 1990 r. W skali roku wskaźnik ten zmniejszył się o 0,8 punktu proc., a w relacji do wielkości maksymalnej z końca lutego 2003 r. (20,7%) spadek wyniósł 14,9 p. p. Tym samym **stopa bezrobocia w końcu 2018 r. była 3,5-krotnie niższa od najwyższej wartości.**

Od czerwca 2018 r. liczba zarejestrowanych w urzędach pracy bezrobotnych utrzymywała się na poziomie poniżej 1 mln osób, co po raz ostatni miało miejsce w 1990 r. **W końcu 2018 r. poziom rejestrowanego bezrobocia wyniósł 968,9 tys., czyli był o 112,9 tys. (10,4%) niższy niż rok wcześniej i o 2,4 mln (71%) niższy od najwyższej wartości (3,3 mln w końcu lutego 2003 r.).**

Zmniejszyła się zarówno liczba bezrobotnych poprzednio pracujących, jak i dotychczas niepracujących, przy czym w tej drugiej grupie dynamika spadku, podobnie jak w poprzednich latach, pozostawała znacząco wyższa. W końcu 2018 r. w porównaniu do stanu z końca 2017 r. **liczba bezrobotnych poprzednio pracujących zmniejszyła się o 9,9%, zaś liczba dotychczas niepracujących spadła o 13,9%.** Przejawia się to dalszym spadkiem odsetka młodych wśród zarejestrowanych bezrobotnych, przy wzroście odsetka bezrobotnych w wieku 60 lat i więcej. To z kolei, jak również wysokie zapotrzebowanie na pracowników ułatwiające podejmowanie zatrudnienia, nie pozostawało bez wpływu na **wzrost udziału osób uprawnionych do zasiłku dla bezrobotnych - z 14,8% w końcu 2017 r. do 15,8% w końcu 2018 r.,** kiedy to prawo do zasiłku dla bezrobotnych posiadało 153,3 tys. osób, tj. o 6,3 tys. osób mniej niż rok wcześniej (spadek o 4,0%).

Spadek poziomu bezrobocia rejestrowanego w 2018 r. zanotowano we wszystkich województwach i 96% powiatów. W 15 powiatach liczba bezrobotnych była wyższa niż w końcu 2017 r., choć wzrost wynosił czasem kilka osób, a najwyższy był w powiecie łębskim (wzrost o 204 osoby, tj. 12%). Na poziomie województw rozkład liczby bezrobotnych był zbliżony do rozkładu ludności. Najwyższa dynamika spadku liczby bezrobotnych wystąpiła w województwach śląskim i wielkopolskim (odpowiednio spadek o 15,4% i 13,6%), najniższa była w świętokrzyskim (5,3%).

W przypadku powiatów najwyższą dynamikę spadku zanotowano w powiecie kołobrzeskim, o typowo turystycznym charakterze, gdzie poziom bezrobocia w skali roku zmniejszył się aż o 46,4%.

Spadek stopy bezrobocia rejestrowanego zanotowano we wszystkich województwach, najwyższy w warmińsko-mazurskim o 1,3 punktu proc. Jednak wciąż województwo to miało w końcu 2018 r. najwyższy wskaźnik bezrobocia w kraju (10,4%), ponad 3-krotnie wyższy niż w wielkopolskim (3,1%).

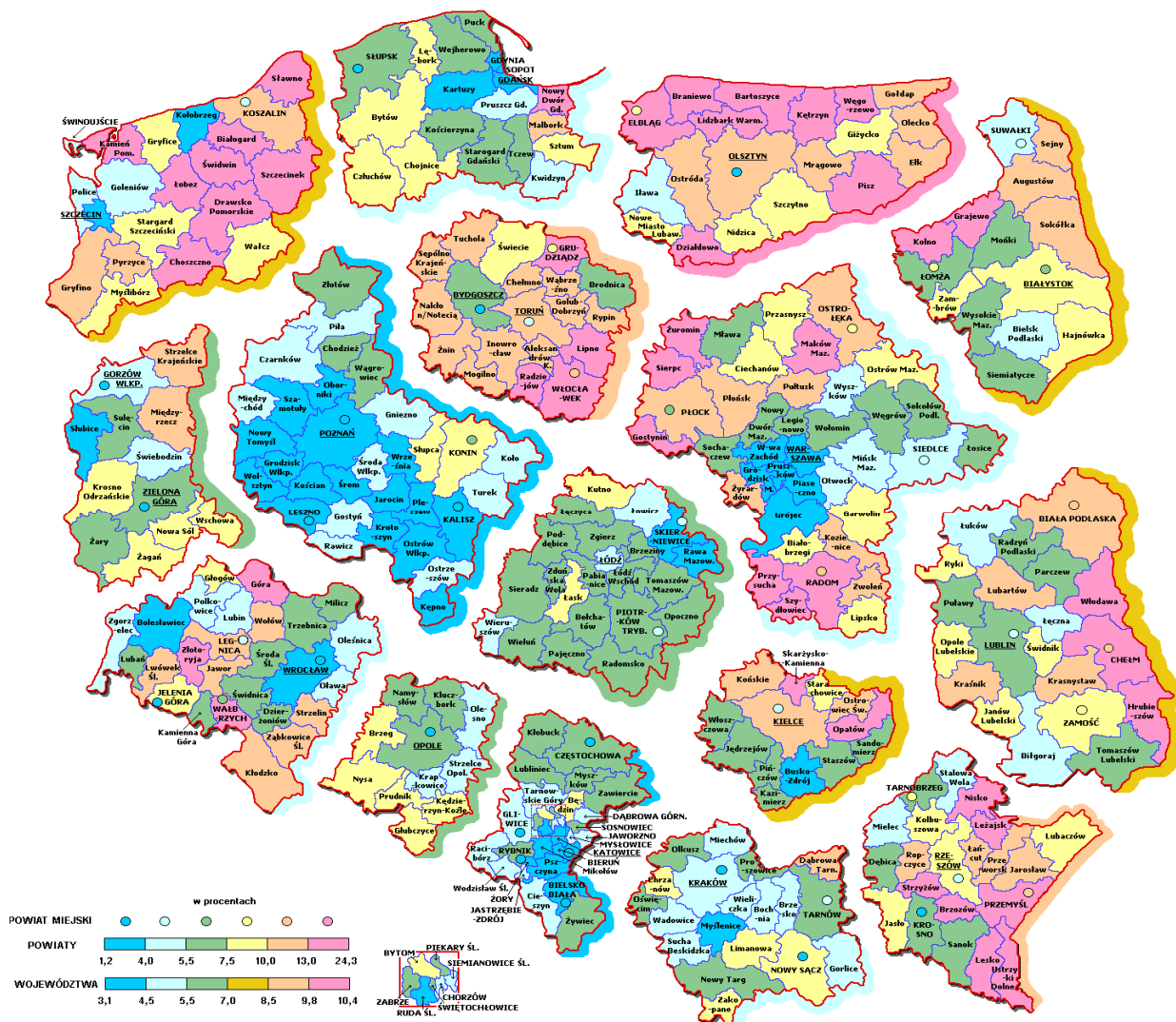
¹¹ Dane źródłowe ze sprawozdań miesięcznych MRPIs-01 o rynku pracy z załącznikami

Różnice pomiędzy definicją bezrobotnego w rozumieniu BAEL i przyjętą w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy powodują, że zarówno poziom, jak i stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce pozostają na wyższym poziomie niż w ujęciu BAEL.

Terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia na poziomie województw zmniejszyło się o 0,7 pkt. proc. w porównaniu z końcem 2017 r., kiedy to wynosiło 8,0 punktu proc.

Jeszcze bardziej zmniejszyło się, choć wciąż pozostaje wysokie, zróżnicowanie stopy bezrobocia na poziomie powiatów – z 24,3 pkt. proc. w końcu 2017 r. (po korekcie GUS) do 23,1 pkt. proc. w końcu 2018 r. - spadek wyniósł 1,2 p. p. Różnica pomiędzy skrajnymi powiatami była 20-krotna.

Stopa bezrobocia rejestrowanego według stanu w końcu 2018 r. (w procentach)

Najniższą stopę bezrobocia w końcu 2018 r. odnotowano w M. Poznań (1,2%), a następnie w 2 powiatach województwa wielkopolskiego: powiecie wolsztyńskim (1,4%) i powiecie poznańskim (1,4%) oraz M. St. Warszawa (1,5%). Najwyższy, ponad 20% wskaźnik bezrobocia wystąpił w powiecie szydłowieckim (24,3%) oraz braniewskim (21,0%).

Na przestrzeni roku **spadek stopy bezrobocia rejestrowanego zanotowano w 368 powiatach**, najwyższy w powiatach o dwucyfrowym wskaźniku bezrobocia, w czołówce znalazł się powiat drawski w województwie zachodniopomorskim (spadek o 3,8%) oraz piski w warmińsko - mazurskim (o 3,3 p. p.). W 5 powiatach (M. Zielona Góra, iławskim, sieradzkim, augustowskim i płońskim) stopa bezrobocia w końcu 2018 r. pozostawała na identycznym poziomie jak rok wcześniej. W 7 powiatach wskaźnik bezrobocia wzrósł, były to powiaty: janowski, opolski lubelski, skarżyski, turecki, puławski, moniecki i lęborski. Najwyższy wzrost zanotowano w powiecie lęborskim – z 8,0% do 8,8%.

BEZROBOTNI ZWOLNIENI Z PRZYCZYN DOTYCZĄCYCH ZAKŁADU PRACY ORAZ ZGŁOSZENIA ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH I ZWOLNIENIA GRUPOWE

Dobra sytuacja na rynku pracy przejawiała się również dynamicznym spadkiem liczby bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy i spadkiem udziału tej grupy bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych. **W końcu 2018 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 37,9 tys. takich bezrobotnych**, tj. o 8,9 tys. osób mniej niż przed rokiem. W ciągu roku omawiana subpopulacja zmniejszała się o 19,0%, przy spadku liczby bezrobotnych ogółem o 10,4%. Dzięki temu odsetek zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy w ogólnej liczbie zarejestrowanych zmniejszył się z 4,3% w końcu 2017 r. do 3,9% w końcu 2018 r.

W 2018 r. pracodawcy zgłosili zamiar dokonania zwolnień grupowych 30,2 tys. pracowników wobec 26,9 tys. osób rok wcześniej. Zatem w skali roku liczba zapowiedzi zwolnień grupowych wzrosła o 3,4 tys. osób, tj. 12,5%. **Większość zgłoszeń pochodziła z sektora prywatnego (86,4%)**. Najwięcej zgłoszeń napłynęło od pracodawców z województwa mazowieckiego (46,4% wszystkich zapowiedzi zwolnień w minionym roku), co zapewne wynika z ulokowania w dużych aglomeracjach centrali wielu firm.

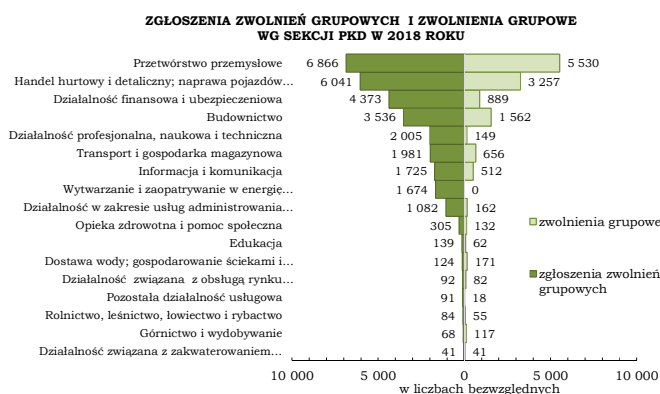
Najwięcej zgłoszeń zwolnień grupowych pochodziło z sekcji przetwórstwo przemysłowe (22,7% wszystkich zgłoszeń zwolnień grupowych w analizowanym okresie), handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (20,0%); działalność finansowa i ubezpieczeniowa (14,5%) oraz budownictwo (11,7%).

Zakłady zgłaszające zamiar dokonania zwolnień określają często bardzo szerokie ramy czasowe planowanych zwolnień, dlatego też część z nich może nie zostać zrealizowana. Ponadto pracodawcy często rezygnują z zamiaru dokonania zwolnienia, bądź liczba zwolnionych osób jest niższa od początkowych zamierzeń.

Na podstawie wcześniej dokonanych zgłoszeń **w 2018 r. zwolniono 13,4 tys. osób** wobec 16,5 tys. rok wcześniej. **Poziom zwolnień był zatem o 18,6% niższy niż rok wcześniej, czyli zmniejszył się o 3,1 tys. osób. Zwolnienia grupowe w 2018 r. stanowiły 44,3% zgłoszeń zwolnień dokonanych w tym okresie.**

Zwolnienia miały miejsce przede wszystkim w sektorze prywatnym (97,1% wszystkich zwolnień), a najwięcej osób zwolniono w województwie mazowieckim (24,5%). **Najwyższe zwolnienia grupowe w 2018 r. zanotowano w sekcji przetwórstwo przemysłowe (41,3% wszystkich zwolnień grupowych w analizowanym okresie).**

Według stanu na koniec 2018 r. 145 zakładów pracy zgłosiło zamiar zwolnienia 19,3 tys. osób. Dane dotyczą zgłoszeń aktualnych wg stanu na ostatni dzień roku, tj. pomniejszych o te, z których realizacji pracodawca zrezygnował bądź już je zrealizował.

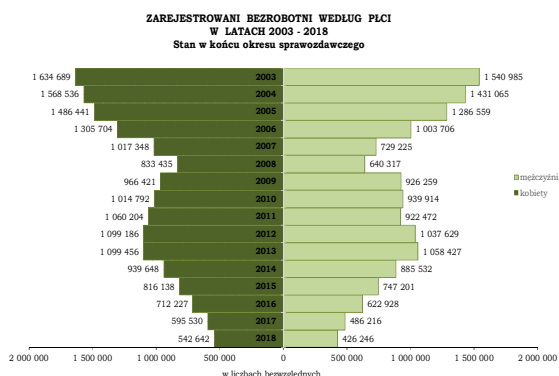
Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie ma bezpośredniego wpływu na sytuację ekonomiczną przedsiębiorstw i wynikający z niej stan zatrudnienia w przedsiębiorstwach, koncentruje się zatem na podejmowaniu działań osłonowych wobec osób zagrożonych zwolnieniem z pracy lub już zwolnionych. **W 2018 r. programami zwolnień monitorowanych w 49 zakładach pracy objęto 7,6 tys. osób wobec 8 tys. osób rok wcześniej.**

BEZROBOTNE KOBIETY

Równouprawnienie płci to zagadnienie, które w kontekście rynku pracy wciąż wzbudza wiele emocji. Kodeks pracy obliguje pracodawców do stosowania zasady równości w zatrudnieniu. Ponadto w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w zakresie prowadzenia pośrednictwa pracy przez powiatowe urzędy pracy również przyjęto zasadę równości, oznaczającą obowiązek udzielenia wszystkim bezrobotnym i poszukującym pracy pomocy w znalezieniu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej bez względu m. in. na płeć. Zatem w przepisach prawnych zagadnienie równouprawnienia płci zostało uregulowane, z drugiej strony wciąż utrwalone stereotypy i tradycyjne podejście do podziału ról kobiet i mężczyzn nie pozostają bez wpływu na praktykę, co z kolei wpływa zarówno na chęć zatrudniania kobiet, oferowane im wynagrodzenia, jak i możliwości awansu.

Obserwowane na przestrzeni lat zmiany poziomu rejestrowanego bezrobocia wg płci pozwalają na wyciągnięcie wniosku, że sytuacja kobiet jest bardziej stabilna niż mężczyzn, bowiem w okresach poprawy sytuacji na rynku pracy wyższa dynamika spadku bezrobocia cechuje mężczyzn, ale w okresach pogorszenia sytuacji również bardziej dotkliwie odczuwają oni tego skutki. Ma to swoje odzwierciedlenie w kształtowaniu się odsetka kobiet wśród ogółu zarejestrowanych i jego wzrost w okresach bardzo dobrej sytuacji.

W końcu 2018 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 542,6 tys. bezrobotnych kobiet. W porównaniu do stanu z końca 2017 r., **populacja bezrobotnych kobiet zmalała o 52,9 tys. osób, tj. 8,9%, podczas gdy liczba bezrobotnych mężczyzn zmniejszyła się o 12,3%.** Odsetek kobiet wśród bezrobotnych zwiększył się z 55,1% w końcu 2017 r. do 56% w końcu 2018 r., a liczba bezrobotnych kobiet przypadających na 100 bezrobotnych mężczyzn wzrosła z 122 do 127 osób.

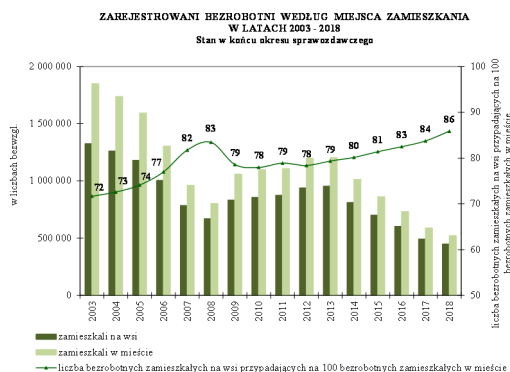

Należy dodać, że kobiety mimo niższego wieku i wyższego poziomu wykształcenia dłużej pozostają w ewidencji bezrobotnych (13,6 miesiąca wobec 11,2 miesiąca w przypadku mężczyzn).

BEZROBOTNI ZAMIESZKAŁI NA WSI

Na wsi mieszka 40% ludności Polski, a dokładnie 15,3 mln osób.¹² W końcu czerwca 2018 r. mieszkańcem wsi był co czwarty mieszkaniec województwa śląskiego oraz ponad połowa w województwach małopolskim, lubelskim, świętokrzyskim i podkarpackim.

W końcu 2018 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 447,7 tys. osób zamieszkałych na wsi i 521,2 tys. zamieszkałych w mieście. Na 100 bezrobotnych zamieszkałych w mieście przypadało 86 zamieszkałych na wsi.

W porównaniu do stanu z końca 2017 r., liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi zmniejszyła się o 9,2% wobec spadku liczby bezrobotnych zamieszkałych w mieście o 11,5%. **Odsetek zamieszkałych na wsi wśród ogółem zarejestrowanych wzrósł z 45,6% w końcu 2017 r. do 46,2% w końcu 2018 r.**

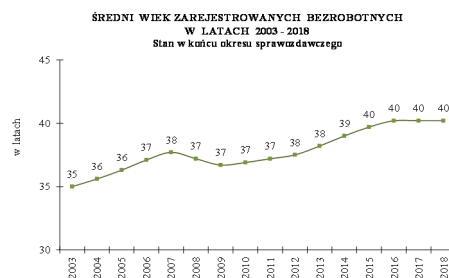
W końcu 2018 r. rozkład odsetka bezrobotnych zamieszkałych na wsi w ogólnej liczbie bezrobotnych w poszczególnych województwach był zróżnicowany i kształtował się od 23,5% w województwie

śląskim do 63,1% w województwie podkarpackim. Poza województwem podkarpackim najwyższe udziały osób zamieszkałych na wsi w ogólnej liczbie bezrobotnych odnotowano w województwach świętokrzyskim, lubelskim, małopolskim i warmińsko-mazurskim.

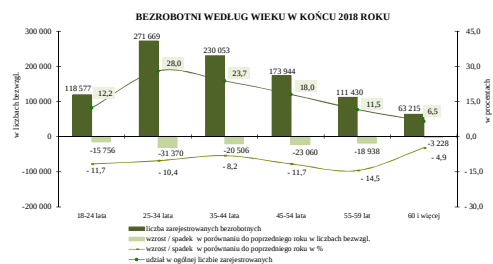
¹² Ludność stan i struktura oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2018 r. Stan w dniu 30 VI, GUS, Warszawa 2018

STRUKTURA BEZROBOTNYCH WG WIEKU

Zachodzące procesy demograficzne w postaci starzenia się społeczeństwa znajdują odzwierciedlenie w strukturze wiekowej zarejestrowanych w urzędach pracy bezrobotnych, choć od kilku już lat średni wiek bezrobotnych utrzymuje się na identycznym poziomie – ok. 40 lat. Zatrzymanie zauważalnego w latach wcześniejszych wzrostu średniego wieku bezrobotnych wiązać należy ze zmianami wieku emerytalnego, a przede wszystkim jego obniżeniem w ostatnim kwartale 2017 r.

Zmiana ta spowodowała, że w końcu 2017 r. po raz pierwszy od 9 lat zanotowano spadek liczby bezrobotnych w wieku 60 lat i więcej. Co więcej dynamika spadku liczby bezrobotnych w najstarszej grupie wiekowej była najwyższa w zestawieniu z innymi grupami i wyniosła

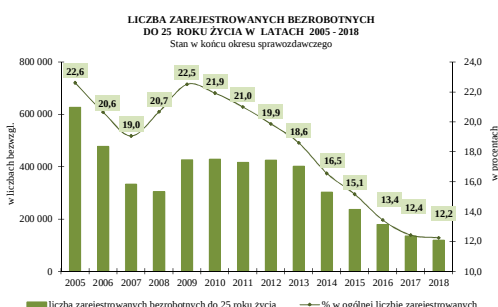

29,1%. Spowodowało to spadek odsetka osób w wieku 60 lat i więcej do 6,1% w końcu 2017 r., choć warto dodać, że do końca 2006 r. osoby w wieku 60 lat i więcej stanowiły niecały 1% bezrobotnych. W kolejnych latach ich udział systematycznie rósł do 7,0% w końcu 2016 r. **W końcu 2018 r. udział osób w wieku 60 lat i więcej wyniósł 6,5%** (czyli w skali roku wzrósł o 0,4 p. p.) i w grupie tej zanotowano **najniższy spadek liczby bezrobotnych**. Natomiast najwyższą dynamikę spadku zanotowano w grupie

bezrobotnych w wieku 55-59 lat – 14,5%. Wobec powyższego odsetek bezrobotnych w tej grupie wiekowej spadł z 12,1% do 11,5%.

Wyższą niż przeciętnie dynamikę spadku bezrobocia w końcu 2018 r. w porównaniu do stanu sprzed roku zanotowano zarówno wśród młodych bezrobotnych, do 25 roku życia, jak i w grupie powyżej 50 roku życia, co również przełożyło się na spadek udziału bezrobotnych w tych grupach w ogólnej liczbie zarejestrowanych.

W końcu 2018 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 118,6 tys. bezrobotnych do 25 roku życia, tj. o 11,7% mniej niż rok wcześniej. Dzięki temu kolejny rok z rzędu **odsetek młodych bezrobotnych zmniejszył się - do 12,2%**. Wskaźnik ten przyjął najniższą wartość od początku badania bezrobocia rejestrowanego oraz był 2,5-krotnie niższy niż w latach 1991-2000, gdy młodzi stanowili ponad 30% bezrobotnych. Obecnie co ósmy bezrobotny zalicza się do omawianej grupy, podczas gdy w latach 1991 - 2000 co trzeci bezrobotny był w wieku 18-24 lata. Z pewnością przyczyniła się do tego prowadzona polityka nakierowana na pomoc młodym bezrobotnym, w tym realizacja Gwarancji dla Młodzieży. Podkreślenia wymaga również, że w noweli ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która weszła w życie 27.05.2014 r., **za osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy uznano bezrobotnych do 30 roku życia**, a nie jak miało to miejsce wcześniej tylko do 25 roku życia. Dane na temat tej grupy bezrobotnych gromadzone są od

2015 r. **W końcu 2018 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 252 tys. osób do 30 r. ż.** (o 30,4 tys. osób, tj. o 10,8% mniej niż w końcu 2017 r.) i stanowili oni **26,0% zarejestrowanych** (wobec 26,1% w końcu 2017 r.).

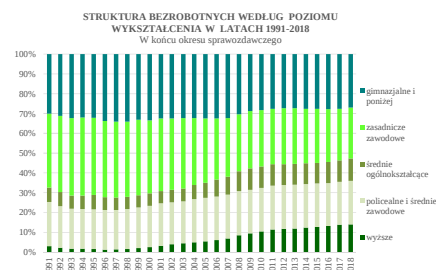
Drugi rok z rzędu zmniejszył się odsetek bezrobotnych powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych – z 28,2% w końcu 2016 r. do 27,6% w końcu 2017 r. i 27,1% w końcu 2018 r.

W końcu 2018 r. w ewidencji urzędów pracy zarejestrowanych było 262,7 tys. osób powyżej 50 roku życia, czyli o 35,9 tys., tj. o 12% mniej niż rok wcześniej.

STRUKTURA BEZROBOTNYCH WG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

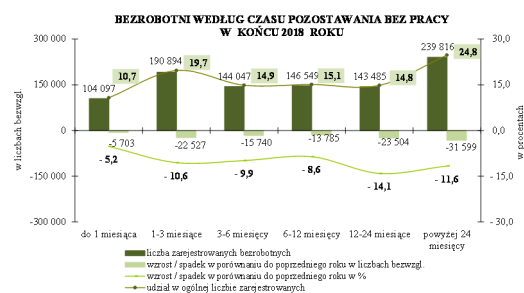
Wraz ze zmianami współczynnika skolaryzacji brutto w szkolnictwie wyższym¹³ (46,9% w roku szkolnym 2017/2018 wobec 40,7% w roku 2000/2001¹⁴) również w rejestrach bezrobotnych obserwuje się zmiany w strukturze zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia. Zdecydowanie wyższy niż 10, czy 20 lat temu jest dziś odsetek osób legitymujących się wyższym wykształceniem zarówno wśród ludności ogółem, jak i w poszczególnych grupach ze względu na aktywność ekonomiczną. W III kwartale 2018 r. jak publikuje GUS w Badaniu Aktywności Ekonomicznej Ludności wyższe wykształcenie posiadało 24,5% ludności w wieku 15 lat i więcej, 34,6% ludności aktywnej zawodowo, ponad 35% pracujących, 18,7% bezrobotnych i 11,3% biernych zawodowo.

Zmiany zachodzące w strukturze ludności wg poziomu wykształcenia przekładają się również na wzrost odsetka osób legitymujących się dyplomami wyższych uczelni wśród zarejestrowanych w urzędach pracy bezrobotnych. Udział takich bezrobotnych wzrasta z roku na rok począwszy od 1997 r. **W latach 1993-1998 udział osób z wyższym wykształceniem nie przekraczał 2% zarejestrowanych bezrobotnych, a w końcu 2018 r. wyniósł 14,1% (136,5 tys. osób).** Nie zmienia to faktu, że nadal osoby takie stosunkowo najkrócej pozostają bezrobotne - 10,7 miesiąca wobec 13,7 miesiąca w przypadku bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej. Z drugiej strony od kilku już lat niska dynamika spadku bezrobocia notowana jest wśród osób z wykształceniem wyższym, co może oznaczać, że na rynku jest dla nich niewystarczająca liczba ofert pracy i choć krócej pozostają oni w rejestrach, to być może dlatego, że obniżają oni swoje wymagania i podejmują zatrudnienie poniżej kwalifikacji.

STRUKTURA BEZROBOTNYCH WG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY

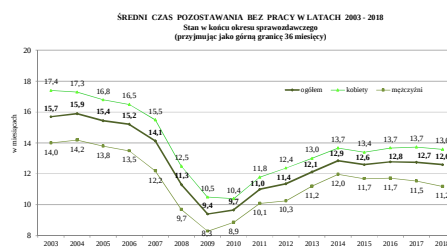
Czas pozostawania bez pracy ma istotny wpływ na sytuację osoby poszukującej zatrudnienia. Długie, ponad 12 miesięczne, pozostawanie bez pracy to problem nie tylko ekonomiczny, ale również sytuacja, która może niekorzystnie odbić się na psychice osoby bezrobotnej. Zatem długotrwale bezrobotni stanowią jedną z tych grup, które z uwagi na wielowymiarowość i specyfikę problemów wymagają kompleksowego wsparcia w procesie przywracania na rynek pracy.

W końcu 2018 r. w ewidencji urzędów pracy zarejestrowanych było **383,3 tys. osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się** (spadek o 55,1 tys. osób, tj. o 12,6% w porównaniu do stanu z końca 2017 r.). Osoby te stanowiły 39,6% ogółu bezrobotnych (wobec 40,5% w końcu 2017 r.). W 2018 r., podobnie jak rok wcześniej, zmniejszyła się liczba bezrobotnych we wszystkich grupach wyszczególnionych ze względu na czas pozostawania bez

pracy, przy czym najsilniejszy spadek dotyczył osób pozostających bez pracy od 12 do 24 miesięcy (spadek o 14,1%).

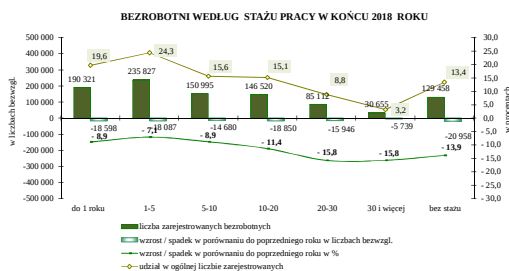
Niestety statystyka rynku pracy nie zawiera informacji na temat tego ile maksymalnie czasu osoba znajduje się w ewidencji bezrobotnych. Dla potrzeb analizy przyjęto, że jest to 36 miesięcy - wówczas **średni czas pozostawania bez pracy w końcu 2018 r. wyniósł 12,6 miesiąca i był o 0,1 miesiąca krótszy niż rok wcześniej.** Czas pozostawania w ewidencji bezrobotnych wzrasta wraz z wiekiem – w końcu 2018 r. bezrobotni w wieku 18-24 lata pozostawali bez pracy 7,6 miesiąca, a osoby w wieku 60 lat i więcej 16,5 miesiąca. Wpływ na to ma również poziom wykształcenia.

¹³ Współczynnik skolaryzacji brutto jest to stosunek liczby wszystkich osób uczących się na danym poziomie do całej populacji osób będących w wieku nominalnie przypisanym temu poziomowi kształcenia (dla szkolnictwa wyższego 19-24 lata, według stanu w dniu 31 grudnia) wyrażony w procentach.

¹⁴ Szkoły wyższe i ich finanse w 2017 r., GUS, Gdańsk 2018

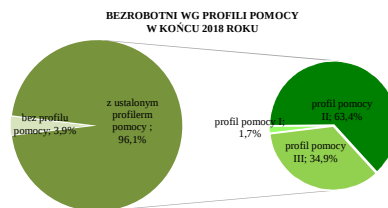
STRUKTURA BEZROBOTNYCH WG STAŻU PRACY

W końcu 2018 r. najliczniejszą grupę wśród zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły osoby posiadające staż pracy od 1 do 5 lat (235,8 tys. osób) i ze stażem do 1 roku (190,3 tys. osób) wobec 30,7 tys. bezrobotnych z ponad 30-letnim stażem pracy. Spadek odnotowano we wszystkich grupach, najwyższą jego dynamikę wśród osób ze stażem 20-30 lat i 30 lat i więcej (spadek o 15,8%).

PROFILOWANIE BEZROBOTNYCH

Nowela ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która weszła w życie 27.05.2014 r., w art. 33 ust. 2b wprowadziła zapis dotyczący konieczności ustalenia dla bezrobotnego, niezwłocznie po rejestracji, jednego z trzech profili pomocy, oznaczających właściwy ze względu na potrzeby bezrobotnego zakres form pomocy określonych w ustawie. W końcu 2018 r. w rejestrach znajdowało się 930,6 tys. osób z ustalonym profilem pomocy, co stanowiło 96,1% zarejestrowanych bezrobotnych. Najwięcej było bezrobotnych z ustalonym profilem II – 589,6 tys. osób, profil III ustalono dla 324,7 tys. osób, a profil I dla 16,3 tys. bezrobotnych.

BEZROBOTNI W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY

W art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wyszczególnione zostały m.in. grupy bezrobotnych uznanych za będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wśród nich w 2018 r. wymienić należy: bezrobotnych do 30 roku życia; bezrobotnych długotrwale; bezrobotnych powyżej 50 roku życia; bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej; bezrobotnych posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia oraz bezrobotnych niepełnosprawnych. Osobom wymienionym powyżej przysługuje pierwszeństwo w skierowaniu do udziału w programach specjalnych.

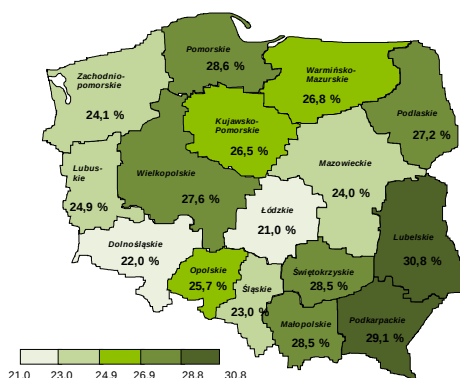
W końcu 2018 r. status osoby bezrobotnej w szczególnej sytuacji na rynku pracy posiadało 817,8 tys. osób, co oznacza, że 84 na 100 bezrobotnych spełniało kryteria by być zaliczonym do tej kategorii. Należy zauważyć, że osoba może spełniać kryteria by jednocześnie być zakwalifikowaną do kilku grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy. W ramach statystyki publicznej dane nt. liczebności grup osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy wprowadzonych nowelą ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która weszła w życie 27.05.2014 r., gromadzone są począwszy od 2015 r.

W końcu 2018 r. w ewidencji bezrobotnych było zarejestrowanych:

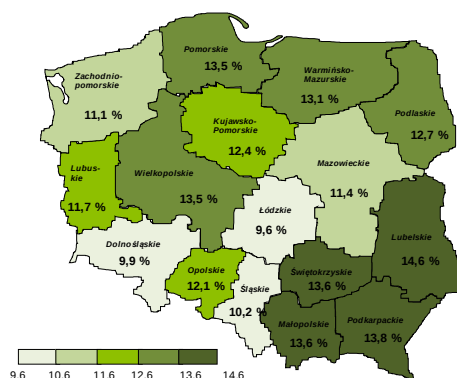
- 252 tys. bezrobotnych do 30 r. ż. (26% ogółu bezrobotnych), tj. o 30,4 tys. osób, czyli o 10,8% mniej niż rok wcześniej;
- 507,2 tys. bezrobotnych długotrwale (52,4%), tj. spadek o 87,6 tys. osób, czyli o 14,7%;
- 262,7 tys. bezrobotnych powyżej 50 r. ż. (27,1%), tj. spadek o 35,9 tys. osób, czyli o 12,0%;
- 22,2 tys. bezrobotnych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej (2,3%), tj. spadek o 5,0 tys. osób, czyli o 18,4%;
- 199,5 tys. bezrobotnych posiadających co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia (20,6%), tj. spadek o 12,0 tys. osób, czyli o 5,7%;
- 2,4 tys. bezrobotnych posiadających co najmniej 1 dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia (0,2%), tj. wzrost o 4 osoby, czyli o 0,2%;
- 61,1 tys. bezrobotnych niepełnosprawnych (6,3%), tj. o 5,7 tys. osób, czyli o 8,5% mniej niż rok wcześniej.

STRUKTURA BEZROBOTNYCH W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH WG WOJEWÓDZTW W KOŃCU 2018 R. (w %)

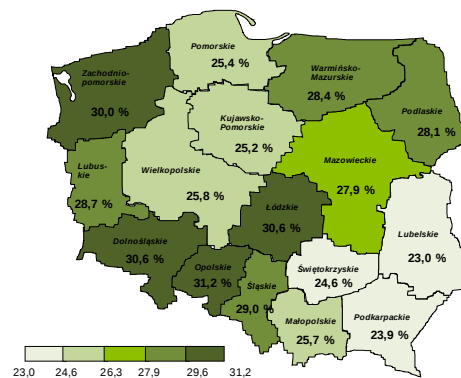
BEZROBOTNI DO 30 R. Ż.

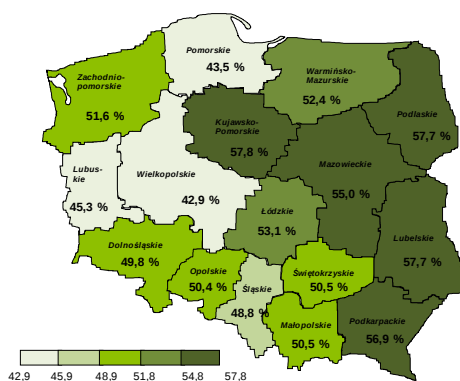
BEZROBOTNI DO 25 R.Ż

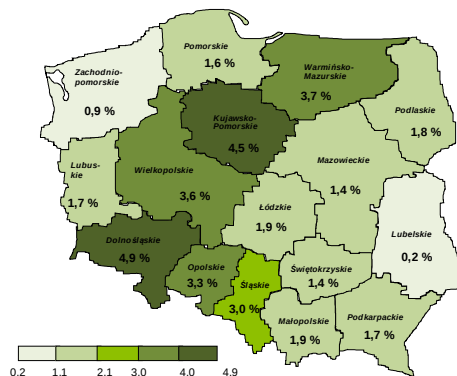
BEZROBOTNI POWYŻEJ 50 R. Ż.

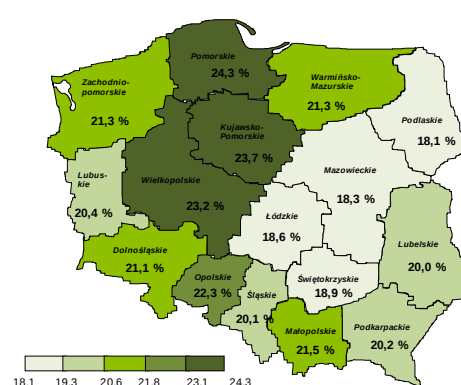
BEZROBOTNI DŁUGOTRWALE

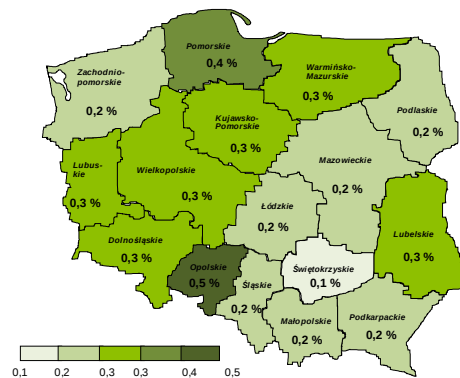
**BEZROBOTNI KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ
Z POMOCY SPOŁECZNEJ**

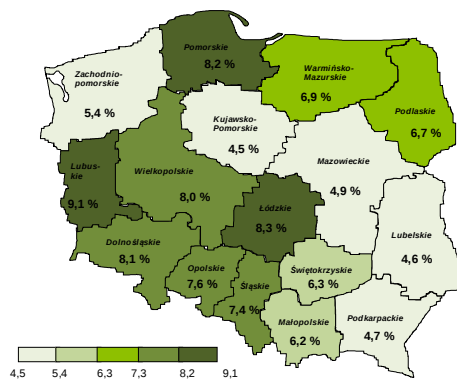
**BEZROBOTNI POSIADAJĄCY CO NAJMNIEJ JEDNO
DZIECKO DO 6 ROKU ŻYCIA**

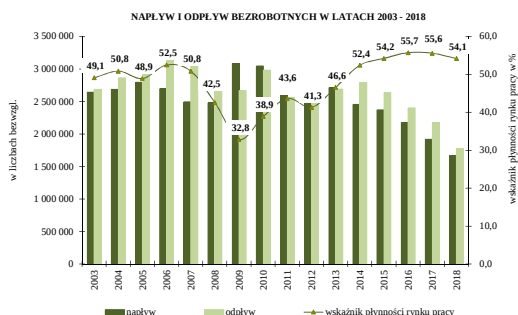
**BEZROBOTNI POSIADAJĄCY CO NAJMNIEJ JEDNO
DZIECKO NIEPEŁNOSPRAWNE DO 18 R. Ż.**

BEZROBOTNI NIEPEŁNOSPRAWNI

BILANS BEZROBOTNYCH

Poziom rejestrowanego bezrobocia notowany w końcu okresu sprawozdawczego kształtuje się pod wpływem zmian w napływie i odpływie z bezrobocia w ciągu roku.

W roku 2018 w urzędach pracy zarejestrowało się 1 662,1 tys. osób, czyli o 252,7 tys. osób mniej niż rok wcześniej (spadek o 13,2%). Zmniejszył się również odpływ bezrobotnych – o 393,4 tys. osób, tj. o 18,1% do 1 774,9 tys. osób. Niemniej jednak odpływ przewyższał napływ, co spowodowało spadek liczby bezrobotnych w końcu roku.

Wskaźnik płynności rynku pracy, określający stosunek liczby bezrobotnych, którzy podjęli pracę w danym okresie do liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych, wyniósł w 2018 r. 54,1% wobec 55,6% w 2017 r.

W 2018 r. pracę podjęło 899,8 tys. bezrobotnych, tj. o 164,0 tys. osób mniej niż rok wcześniej (spadek o 15,4%). Ta sytuacja, obserwowana już kolejny rok z rzędu, zaskakuje, jeśli zwrócić uwagę na wysoką liczbę ofert pracy, jakie pracodawcy zgłaszają do urzędów pracy i coraz częściej pojawiające się informacje o niedoborach kadrowych. Z drugiej strony zapewne związane jest to z coraz niższą liczbą zarejestrowanych bezrobotnych i pozostawianiem w rejestrach urzędów pracy najtrudniejszych klientów, często długotrwale bezrobotnych, czy bez kwalifikacji zawodowych. Wpływ na tę sytuację może mieć również fakt, że w strukturze zgłaszanych ofert znaczący jest udział ofert dla cudzoziemców.

Notowany w 2018 r. spadek liczby bezrobotnych podejmujących pracę, dotyczył zarówno podjęć pracy niesubsydiowanej (o 11,4%), jak i podjęć pracy subsydiowanej (spadek o 29,7%). W 2018 r. prace niesubsydiowane podjęło 734,2 tys. bezrobotnych, a subsydiowane zatrudnienie rozpoczęło 165,6 tys. osób.

Bilans bezrobotnych w latach 2017 – 2018

Zakres		2017 r.		2018 r.		Wzrost/ spadek w 2018 r. w porównaniu do 2017 r.	
		w liczbach bezwzględnych	w %	w liczbach bezwzględnych	w %	w liczbach bezwzględnych	w %
Napływ o tego		1 914 774	100,0	1 662 085	100,0	-252 689	-13,2
	po raz pierwszy	341 391	17,8	291 864	17,6	-49 527	-14,5
	po raz kolejny	1 573 383	82,2	1 370 221	82,4	-203 162	-12,9
Odływ		2 168 307	100,0	1 774 943	100,0	-393 364	-18,1
	podjęcia pracy	1 063 782	49,1	899 756	50,7	-164 026	-15,4
	pracy niesubsydiowanej	828 224	38,2	734 175	41,4	-94 049	-11,4
z tego	w tym						
	podjęcie działalności gospodarczej	35 624	1,6	32 944	1,9	-2 680	-7,5
	podjęcia pracy sezonowej	41 454	1,9	33 216	1,9	-8 238	-19,9
	pracy subsydiowanej	235 558	10,9	165 581	9,3	-69 977	-29,7
	prac interwencyjnych	43 059	2,0	37 912	2,1	-5 147	-12,0
	robót publicznych	36 073	1,7	27 090	1,5	-8 983	-24,9
	podjęcia działalności gospodarczej	42 429	2,0	37 493	2,1	-4 936	-11,6
	w tym w ramach bonu na zasiedlenie	341	0,0	249	0,0	-92	-27,0
	podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	36 062	1,7	29 179	1,6	-6 883	-19,1
	podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	13 176	0,6	10 735	0,6	-2 441	-18,5
	podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	1 302	0,1	1 013	0,1	-289	-22,2
	podjęcia pracy w ramach świadczenia aktywizacyjnego	11	0,0	9	0,0	-2	-18,2
	podjęcia pracy w ramach grantu na telepracę	0	0,0	1	0,0	1	x
	podjęcia pracy w ramach refundacji składek na ubezpieczenia społeczne	96	0,0	33	0,0	-63	-65,6
	podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 roku życia	4 056	0,2	1 940	0,1	-2 116	-52,2
	inne	59 294	2,7	20 176	1,1	-39 118	-66,0
	rozpoczęcia szkolenia	50 432	2,3	38 678	2,2	-11 754	-23,3
	w tym w ramach bonu szkoleniowego	4 830	0,2	3 418	0,2	-1 412	-29,2
rozpoczęcia stażu		164 381	7,6	115 627	6,5	-48 754	-29,7
	w tym w ramach bonu stażowego	1 683	0,1	684	0,0	-999	-59,4
rozpoczęcia przygotowania zawodowego dorosłych		150	0,0	51	0,0	-99	-66,0
rozpoczęcia pracy społecznie użytecznej		34 533	1,6	23 752	1,3	-10 781	-31,2
w tym w ramach PAI		2 905	0,1	1 444	0,1	-1 461	-50,3
skierowania do agencji zatrudnienia w ramach zlecania działań aktywizacyjnych		12 082	0,6	1 001	0,1	-11 081	-91,7
odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy		93 362	4,3	67 972	3,8	-25 390	-27,2
odmowy ustalenia profilu pomocy		60	0,0	55	0,0	-5	-8,3
niepotwierdzenia gotowości do pracy		402 786	18,6	340 064	19,2	-62 722	-15,6
dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego		149 298	6,9	127 812	7,2	-21 486	-14,4
podjęcia nauki		4 667	0,2	4 057	0,2	-610	-13,1
osiągnięcia wieku emerytalnego		43 370	2,0	23 387	1,3	-19 983	-46,1
nabycia praw emerytalnych lub rentowych		22 492	1,0	8 804	0,5	-13 688	-60,9
nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego		22 789	1,1	15 435	0,9	-7 354	-32,3
innych		104 123	4,8	108 492	6,1	4 369	4,2
Bezrobotni według stanu w końcu roku		1 081 746	100,0	968 888	100,0	-112 858	-10,4
w tym zarejestrowani po raz pierwszy		169 753	15,7	153 048	15,8	-16 705	-9,8

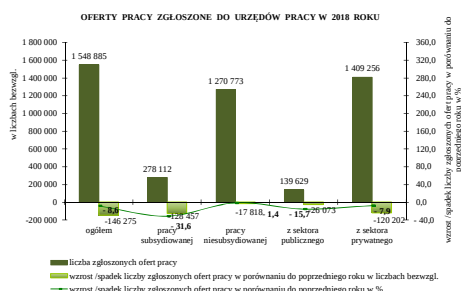
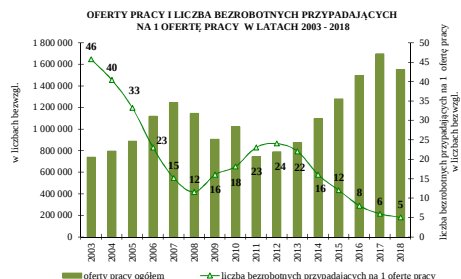
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-01 o rynku pracy

W 2018 r. w aktywnych programach rozpoczęło udział 343,7 tys. osób, wobec 485,1 tys. osób przed rokiem. Liczba zaktywizowanych bezrobotnych zmniejszyła się w porównaniu z 2017 r. o 141,4 tys. osób, tj. o 29,1%. Osoby objęte działaniami aktywizacyjnymi stanowiły 19,4% odpływu bezrobotnych w 2018 r., wobec 22,4% w 2017 r.

Aktywizację w ramach form wsparcia wprowadzonych nowelą ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która weszła w życie 27 maja 2014 r. rozpoczęło w 2018 r. 20,5 tys. osób, tj. o 20,0 tys., czyli 49,3% mniej niż w 2017 r.

OFERTY PRACY

W latach 2012-2017 liczba ofert pracy zgłaszanych do urzędów pracy wzrasta z roku na rok. **W 2017 r. pracodawcy zgłosili rekordowo dużą liczbę miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej – prawie 1,7 mln, rok później liczba ta spadła do 1,5 mln.** Było to o ponad 146 tys. mniej niż w 2017 r. (spadek o 8,6%). Zmniejszyła się zarówno liczba ofert pracy niesubsydiowanej (spadek o 1,4%), przy spadku liczby ofert pracy subsydiowanej o 31,6%. W efekcie tego oferty pracy subsydiowanej stanowiły 18% ofert jakimi dysponowały urzędy pracy, podczas gdy w latach 2009-2010 było to ok. 53%.

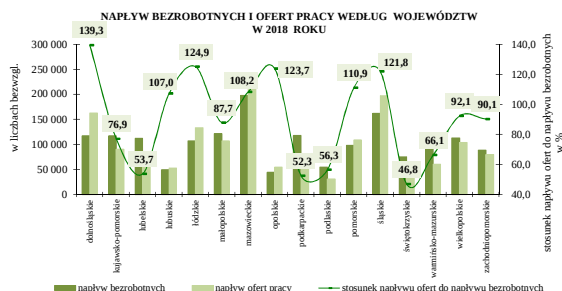

Spadek liczby wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, dotyczył sektora prywatnego (spadek o 7,9%), jak i w znacznie większym zakresie ofert z sektora publicznego (spadek o 15,7%).

Średnia liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy¹⁵ zmniejszyła się z 24 osób w 2012 r. do 6 osób w 2017 r. i 5 w 2018 r.

Liczba wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, jakimi dysponowały urzędy pracy w 2018 r. wy-

starczyłaby dla ponad 93% bezrobotnych, którzy w tym samym okresie napłynęli do urzędów. W przypadku analizy poszczególnych województw sytuacja była zróżnicowana. Oferty zgłoszone w województwie świętokrzyskim wystarczyłyby dla niecałej połowy zarejestrowanych w 2018 r. bezrobotnych w tym województwie. Natomiast w województwie dolnośląskim liczba zgłoszonych ofert stanowiła 139,3% napływu bezrobotnych.

Porównanie liczby bezrobotnych poprzednio pracujących, którzy zarejestrowali się w urzędach pracy z liczbą ofert pracy zgłoszonych w tym samym okresie pokazuje, że **w 2018 r. w 13 na 21 sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) napływ ofert przewyższał napływ bezrobotnych poprzednio pracujących. Najwyższą, ponad 3-krotną, przewagę ofert nad liczbą zarejestrowanych bezrobotnych zanotowano w sekcji działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca** (103,6 tys. napływu bezrobotnych wobec 371,1 tys. napływu ofert).

Przewagę liczby zgłoszonych ofert nad liczbą zarejestrowanych w 2018 r. bezrobotnych zanotowano również w sekcjach:

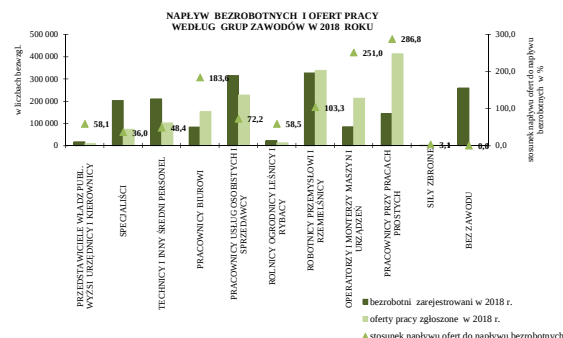
- transport i gospodarka magazynowa (46,4 tys. bezrobotnych wobec 71 tys. ofert),
 - dział. profesjonalna, naukowa i techn. (38,7 tys. bezrobotnych wobec 58,2 tys. ofert),
 - budownictwo (124,3 tys. bezrobotnych wobec 182,0 tys. ofert),
 - dział. związana z zakwater. i usługami gastronomicznymi (53,2 tys. osób wobec 74,5 tys. ofert),
 - informacja i komunikacja (11,6 tys. bezrobotnych wobec 15,8 tys. ofert),
 - przetwórstwo przemysłowe (237,0 tys. bezrobotnych wobec 300,4 tys. ofert),
 - górnictwo i wydobywanie (3,4 tys. bezrobotnych wobec 4,2 tys. ofert),
 - opieka zdrowotna i pomoc społeczna (40,4 tys. bezrobotnych wobec 49,6 tys. ofert),
 - administracja publ. i obrona narodowa (64,6 tys. bezrobotnych wobec 74,3 tys. ofert),
 - dostawa wody, gospodarowanie ściekami (13,1 tys. bezrobotnych wobec 13,6 tys. ofert),
 - edukacja (44,1 tys. bezrobotnych wobec 45,7 tys. ofert),
 - dział. zw. z obsługą rynku nieruchomości (11,0 tys. bezrobotnych wobec 11,3 tys. ofert).
- W pozostałych sekcjach zanotowano przewagę napływu bezrobotnych poprzednio pracujących w danej sekcji nad napływem ofert pracy od pracodawców prowadzących działalność w tych

¹⁵ Liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy w danym roku liczona jest ze wzoru:

$$\frac{(\text{bezrobotni według stanu w końcu poprzedniego roku} + \text{bezrobotni w końcu danego roku})/2}{(\text{oferty pracy zgłoszone w roku}/12 + \text{oferty pracy na koniec poprzedniego roku})}$$

sekcjach. W sekcji gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników liczba ofert pracy była ponad 13 razy niższa od napływu bezrobotnych poprzednio pracujących w tej sekcji.

W przypadku grup zawodów i specjalności najlepiej wyglądała sytuacja w grupach zawodowych pracowników przy pracach prostych, operatorów i monterów maszyn i urządzeń, pracowników biurowych oraz robotników przemysłowych i rzemieślników. Napływ ofert pracy w zawodach zaliczanych do tych grup przewyższał napływ bezrobotnych posiadających zawody z wymienionych grup. We wszystkich pozostałych grupach sytuacja była zdecydowanie mniej korzystna, np. w zawodach zaliczanych do sił zbrojnych nie zgłoszono żadnej oferty pracy, a napływ bezrobotnych wyniósł 1,3 tys. osób. Najgorzej wyglądała sytuacja osób bez zawodu, w której zarejestrowało się 258,8 tys. bezrobotnych i nie zgłoszono żadnej oferty pracy.

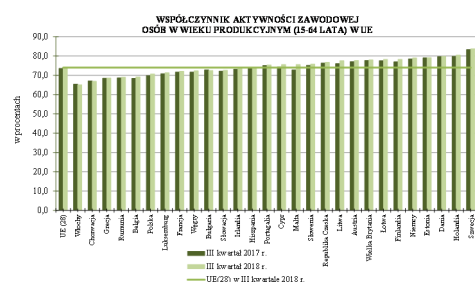

RYNEK PRACY W POLSCE NA TLE UNII EUROPEJSKIEJ ¹⁶

Sytuacja na rynku pracy w Polsce na tle Unii Europejskiej z roku na rok jest coraz lepsza, a główne wskaźniki opisujące tę sytuację coraz bardziej zbliżają się do średniej w UE, a nawet jak w przypadku stopy bezrobocia, przyjmują korzystniejsze wartości.

Rok	Współczynnik aktywności zawodowej (15-64 lata) w %			Wskaźnik zatrudnienia (15-64 lata) w %			Stopa bezrobocia (15-64 lata) w %			Stopa bezrobocia rejestrowanego
	w roku									w końcu roku w %
	Polska	UE (28)	różnica w p. p.	Polska	UE (28)	różnica w p. p.	Polska	UE (28)	różnica w p. p.	Polska
2002	64,9	68,6	-3,7	51,7	62,3	-10,6	20,2	9,1	11,1	20,0
2003	64,0	68,9	-4,9	51,4	62,6	-11,2	19,7	9,1	10,6	20,0
2004	63,7	69,2	-5,5	51,4	62,7	-11,3	19,4	9,3	10,1	19,0
2005	64,4	69,6	-5,2	52,8	63,3	-10,5	18,0	9,1	8,9	17,6
2006	63,4	70,0	-6,6	54,5	64,2	-9,7	14,0	8,3	5,7	14,8
2007	63,2	70,3	-7,1	57,0	65,2	-8,2	9,7	7,3	2,4	11,2
2008	63,8	70,7	-6,9	59,2	65,7	-6,5	7,2	7,1	0,1	9,5
2009	64,7	70,8	-6,1	59,3	64,4	-5,1	8,3	9,0	-0,7	12,1
2010	65,3	71,0	-5,7	58,9	64,1	-5,2	9,7	9,7	0,0	12,4
2011	65,7	71,1	-5,4	59,3	64,2	-4,9	9,8	9,8	0,0	12,5
2012	66,5	71,7	-5,2	59,7	64,1	-4,4	10,2	10,6	-0,4	13,4
2013	67,0	72,0	-5,0	60,0	64,1	-4,1	10,5	11,0	-0,5	13,4
2014	67,9	72,3	-4,4	61,7	64,8	-3,1	9,1	10,4	-1,3	11,4
2015	68,1	72,5	-4,4	62,9	65,6	-2,7	7,6	9,6	-2,0	9,7
2016	68,8	72,9	-4,1	64,5	66,6	-2,1	6,2	8,7	-2,5	8,2
2017	69,6	73,3	-3,7	66,1	67,7	-1,6	5,0	7,8	-2,8	6,6
III kwartał 2018	70,7	74,0	-3,3	68,0	69,0	-1,0	3,9	6,7	-2,8	5,8*

* W końcu 2018 r.

W III kw. 2018 r. współczynnik aktywności zawodowej ludności w Polsce był o 3,3 p. p. niższy niż w UE (70,7% wobec 74,0%), podczas, gdy w roku 2007 różnica sięgała ponad 7 punktów procentowych. Niższą niż w Polsce wartość współczynnika aktywności zawodowej w III kw. 2018 r. odnotowano w 5 krajach UE, przy czym najniższy wskaźnik zanotowano we Włoszech (65,1%).

Niestety zdecydowanie niższa niż w UE pozostawała w Polsce aktywność zawodowa kobiet (63,8% wobec 68,4% w UE28), czy osób młodych (35,3% wobec 42,9% w UE28) oraz w wieku 50-64 lata (60,1% wobec 70,0%).

Wskaźnik zatrudnienia w Polsce w grupie 15-64 lata systematycznie wzrasta, a tempo tego wzrostu jest zdecydowanie szybsze niż w UE28, co powoduje, że nasz dystans do UE28 z roku na rok jest coraz niższy. W roku naszego przystąpienia do UE wskaźnik zatrudnienia osób w wieku produkcyjnym był o ponad 11 punktów proc. niższy niż w UE, dziś dystans zmniejszył się 11-krotnie. **Wskaźnik zatrudnienia w Polsce w III kwartale 2018 r. był już tylko o 1,0 pkt. proc. niższy niż w UE28.**

Wskaźnik zatrudnienia w Polsce wyniósł 68,0%, tj. był o 1,5 p. p. wyższy niż przed rokiem, podczas gdy w UE28 wzrósł o 0,8 p. p. Podkreślić należy, że niska wartość wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 15-64 lata może mieć związek z inną definicją wieku produkcyjnego obowiązującą w Polsce. Ponadto warto dodać, że wskaźnik zatrudnienia kobiet jest wciąż dużo niższy niż mężczyzn (61,4% wobec 74,5%), od średniej unijnej odbiegają wskaźniki zatrudnienia młodych (30,9% wobec 36,4% w UE28) oraz osób w wieku 50-64 lata (58,7% wobec 66,6% w UE28).

Niższy niż w Polsce wskaźnik zatrudnienia w III kw. 2018 r. odnotowano w 9 krajach UE, przy czym najniższą wartość tego wskaźnika zanotowano w Grecji (55,9%).

Cel określony w Strategii Europa 2020 to wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata na poziomie 75%. Wartość celu narodowego dla Polski określona została na poziomie 71%. W 2010 r. wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata wyniósł w Polsce 64,3% wobec 68,5% w UE28. W 2017 r. wskaźnik ten wzrósł do 70,9% w Polsce i 72,1% w UE28. Zatem nasz dystans w stosunku do UE zmniejszył się z 4,2 p. p. w 2010 r. do 1,2 p. p. 2017 r. W 2018 r. wskaźnik w Polsce przekroczył 72%.

Najbardziej korzystne zmiany dotyczą stopy bezrobocia (wg BAEL), która w 2003 r. wyniosła prawie 20% i wówczas nasz dystans do UE wynosił 10,6 punktu procentowego. **W latach 2004 - 2006 byliśmy krajem o najwyższej stopie bezrobocia w UE.** Jeszcze w 2007 r. stopa bezrobocia w Polsce zdecydowanie przekraczała średnią w UE, ale w kolejnych latach wskaźnik w Polsce był niższy lub zbliżony do średniej w UE28.

